ئادمین وەک ماسک … ئارام قادر صابر

ئادمین یان ئەدمین (Admin) چەمکێکی کارگێڕیی و ب□□و□بردنە، کورتکراوەی (Administration) و (Administrator)ە. بە واتای کەسێک کە ڕەوایەتی و ماف و لێهاتوویی بۆ دەسەڵاتێک هەیە کە لە ڕێگەی ئیدارە و بەڕێوەبەرییەوە مومارەسەی دەکات. ئەمەش زیاتر لە جیهانی بازرگانیدا ڕووندەبێتەوە.
ئەم چەمکە لە دنیای تەکنۆلۆژیا و سایبەریدا واتایەکی تا ڕادەیەک جیاوازتری پێدراوە بۆ مامەڵە کردن لەگەڵ هەژمارێکی تایبەت، کە ئادمین وەک خاوەن و کۆنتڕۆڵکار ڕۆڵدەبینێت (بێگومان ئادمینەکان و هەژمارەکانیش لە ژێر چاودێری و کۆنتڕۆڵ و لێپرسینەوەی بەردەوامدان، لەلایەن دەسەڵاتێکی سەرووتر).

لێرەدا من نامەوێ لەسەر خودی چەمکەکە زۆر وردبمەوە، بەڵکو مەبەستمە ئادمین وەک وەزیفە (Function) لە جیهانی سایبەریدا بکەم بە کێشەی ئەم نووسینە، ئەویش بە تایبەت لەو پانتاییە ئینتەرنێتییەی کە کورد تیایدا کەوتۆتە پەیوەندی و نمایش و کەناڵداریی و … وەک سوبێکتێکی ئەم جیهانە مەجازیە مامەڵە دەکات. تایبەتتریش نوخبە جیاوازە کۆمەڵایەتییەکانی دنیای کوردی.
ئارگیومێنتێک دەخەمەڕوو کە: ئادمین لای نوخبە جیاوازەکانی کورد، جگە لە وەزیفەی ئادمین لە هەردوو واقیعی بنچینەیی و واقیعی مەجازیدا، بەر ئەرکێکی دیکە کەوتووە، ئەویش بریتییە لە ئادمینێتی وەک ماسک و ئۆباڵکێشی بۆ لابردن یان هەڵنەگرتنی بەرپرسیارێتی.

بۆ نمونە لای سیاسی، مەلا و کەسانی دینی، ڕۆشنبیران، هونەرمەند و میدیاکار و (ئەستێرەکان!)، دەسەڵاتدار و کەسانێک کە خاوەنی جۆرێک لە هەژموون و پێگەن، لە ساتەوەختی ئیحراجی و تەریقی و هەڵگرتنی بەرپرسیارێتی لە ڕەفتار و گوفتار و کردەوەیەکی خۆیان، لە ژێر ناوی ئادمینەوە خۆیان لە بەرپرسیارێتی دەدزنەوە، واتا نایانەوێت «خۆیان بەرپرسی کردەوەکانی خۆیان بن» و «ئازاد نین!». بە تایبەت کاتێک هەڵە دەکەن، جنێو دەدەن، کەسانی دی بلۆک دەکەن، وەڵامی نەشیاو دەدەنەوە … هتاد. ئەم کەسایەتییە شاراوەیەی ئادمین ئەوەمان بیر دەخاتەوە کە دەڵێن (نوسینگەی فڵان) و (وتەبێژێک بە ناوی فڵان) …

لە ڕاستیدا، یەکێک لە ئەگەرەکان بریتییە لەوەی کە ئادمینەکان ناوی وەهمین و وەک ماسک و داپۆشەر لە کاتی تەنگانە فریای ئەو جۆرە کەسانە دەکەون. واتا هەمان کەسە ڕاستەقینەکان خۆیانن بەڵام لە کاتی لەقەوماندا خۆیان دەکەن بە ئادمین، یان ئەوەتا ماسکەکە بۆ داپۆشینی ئەو ڕووە جنێودەر و توندوتیژ و کوشندە و ستەمکارەی کە ئەو نوخبە جیاوازانە نایانەوێت نیشانی بدەن و کەشف بن. خۆ ئەگەر بە ڕاستی کەسێک هەبێت و ئاگای لە هەژمارەکەیان بێت، ئەوا لێرەشدا ئادمین وەک کەسێکی بەدەسەڵات و موچەخۆر و کرێگرتە دێتەبەرچاو، کە لە شوناس و وەزیفەی ئادمینی ڕاستەقینە دوورخراوەتەوە و لە توانایدا نییە نەک ئەلف و بێ، بگرە بەبێ ئیزنی ئەو پێنجە بخاتە ئاو یان سەر کیبۆردەوە. بە کورتی، لێرەدا ئادمین کارگێڕ نییە، بەڵکو کارەکانی گێڕە!!

هەر بە ڕاستی ئەو جۆرە کەسانە ئامادەن هەژماری خۆیان بدەنە دەست کەسانێک کە هەڵە دەکەن؟ چونکە لە کاتی ئاساییدا ئادمینێک لە گۆڕەدا نییە و خودی خۆیانن، ئایا ئامادەن کەسێکی دی لە بری ئەوان بدوێت و بنوسێت و دیالۆگ بکات و پەیوەندی جۆر بە جۆر ببەستێ؟ یان لە ژیانی ڕۆژانەدا هیچ ئادمینێکیان هەیە و قبوڵە؟ ئەگەر پێویستیش بێت؟ یان کورد گوتەنی: «ئەگەر گیرام ئێزم، ئەگەر نەگیرام دزم»، ئەم پەندە بەسەریاندا دەسەپێت و واتاکەی دەبێتە «ئەگەر بە دەستان بوو منم، گەرنا ئادمینە».

ئارام قادر صابر: مامۆستای فەلسەفە لە زانکۆی ڕاپەڕین